

VESTITORUL

Editată de Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, Oradea

Oradea, 27 mai

Seria I, Anul XXX, Nr. 11 (356), 2023

EPISCOPII CATOLICI DIN ROMÂNIA

Din sumar:

Comunicat: Episcopii catolici din România reafirmă importanța solidarității - pag. 2; Alocuțiunea Papei Francisc la Rugăciunea *Angelus* - pag. 3; Îndemnul Mariei - pag. 8; Lumina Domnului - pag. 10; Ce pot învăța părinții de la copiii lor? - pag. 12; Persoane, fapte, vieți memorabile în istoria Bisericii Greco-Catolice: Părintele Alexandru Muntean - pag. 16.

Comunicat de presă

Episcopii catolici din România reafirmă importanța solidarității

Episcopii romano-catolici și greco-catolici din România s-au reunit la Satu Mare în perioada 10-12 mai 2023, la Centrul de Spiritualitate al Episcopiei Romano-Catolice din capitala județului cu același nume, gazdă fiind P.S. Eugen Schönberger. Sesiunea plenară de primăvară a Conferinței Episcopilor din România (CER) a fost condusă de ÎPS Aurel Percă, Arhiepiscop Mitropolit de București, Vicepreședintele CER.

La deschiderea lucrărilor a participat Mons. Germano Penemote, Însărcinat cu afaceri ad interim al Nunțiatunii Apostolice în România și Republica Moldova. De asemenea, a participat Pr. Thomas Schwartz, director al Renovabis – instituție de solidaritate din Germania cu multe acțiuni în România în cei 30 de ani de existență ai ei. Colaborarea cu această instituție a condus la înțelegerea solidarității nu ca un simplu „a da” cele necesare celui aflat în dificultate, dar ca împărtășire a greutăților și susținere a persoanelor spre împlinirea lor cu demnitate, în spiritul Evangheliei.

Pe ordinea de zi, temele de discuție au fost determinate de necesitățile Bisericilor locale și de evenimentele ce urmează să fie celebrate local sau la nivelul Bisericii Universale. Ca de obicei la astfel de întâlniri,

au fost mai multe momente de rugăciune împreună cu diferitele comunități catolice din oraș: romano-catolică de limbă maghiară, romano-catolică de limbă română și greco-catolică. Vizitarea unor centre unde se desfășoară diferite opere sociale ale Diecezei a avut ca scop încurajarea celor care se dedică slujirii în Biserică.

În centrul discuțiilor CER s-a aflat Sinodul Episcopilor cu tema sinodalității, care a trecut de etapa continentală și se apropie de momentele culminante ale reuniunilor delegaților tuturor Bisericilor locale la Roma. În aceste zile, Episcopii au căutat modalități de sprijinire a tinerilor care vor să participe la *ZMT – Zilele Mondiale ale Tineretului* cu Papa Francisc – care se vor desfășura anul acesta la Lisabona (Portugalia). De asemenea, Episcopii au discutat despre diferite proiecte pentru anul 2025, Anul Marelui Jubileu de la Roma, cu puternice conotații ecumenice și de solidaritate.

Pe lângă informările din eparhii, dieceze, comisiuni și instituții legate de CER, discuțiile au atins chestiuni care privesc viața liturgică, educația, familia și persoanele consacrate. O atenție specială a fost dată Confederației Caritas din România, care are un rol important în manifestarea solidarității în situațiile de criză (războiul din Ucraina sau cutremurele recente din Siria și Turcia).

Următoarea sesiune a CER va avea loc la București în intervalul 25-27 septembrie 2023, fiind găzduită de Episcopia Greco-Catolică „Sfântul Vasile cel Mare” de București.

Conferința Episcopilor din România se întrunește de două ori pe an în sesiune ordinară și îi reunește pe toți episcopii romano-catolici și greco-catolici din România, fiind un for care exprimă unitatea Bisericii și comuniunea cu Urmașul lui Petru, Sfântul Părinte Papa.

VESTITORUL

P.S.S. Virgil Bercea: Președinte

Redacția și administrația:

Pr. Olimpiu Todorean: redactor coordonator

Ioan F. Pop: secretar de redacție

Colaboratori:

Mihaela Caba-Madarasi, Ioan Dărăbăneanu, Alin Crețu, Maria-Mirela Filimon, Eugen Ivuț, Ioan Moldovan, Silvia Pantiş.

Adresa:

410210 - Oradea, str. Ep. Mihai Pavel, 4;
Tel: 0259.436.492; Fax: 0259.430.509;
E-mail: olimpiu35@yahoo.it;
Tel: 0722.450.013

Abonamente și difuzare: Claudiu Boda

Magazin "Sfânta Tereza"

Str. Ep. Mihai Pavel nr. 4

410445 - Oradea; Tel: 0744.958.932

I.S.S.N. 1454 - 8526

Pr. Francisc UNGUREANU
Secretar General

Alocuțiunea Papei Francisc la Rugăciunea *Angelus*

Îl invocăm pe Spiritul Sfânt?

14.05.2023

Iubiți frați și surori, bună ziua!

Evangelhia de astăzi, a șasea duminică a Paștelui, ne vorbește despre Spiritul Sfânt, pe care Isus îl numește Paraclet (cf. In 14,15-17). Paraclet este un cuvânt care vine din greacă, care înseamnă în același timp mângâietor și avocat. Adică Spiritul Sfânt nu ne lasă singuri niciodată, stă aproape de noi, ca un avocat care asistă pe cel imputat stând alături de el. Și ne sugerează cum să ne apărăm în fața celui care ne acuză. Amintim că marele acuzator este întotdeauna diavolul, care îți pune înăuntru păcatele, voința de păcat, răutatea. Să reflectăm asupra acestor două aspecte: apropierea Sa de noi și ajutorul Său împotriva celui care ne acuză.

Apropierea Sa: Spiritul Sfânt, spune Isus, „rămâne la voi și este în voi” (cf. v. 17). Nu ne abandonează niciodată. Duhul Sfânt vrea să stea cu noi: nu este un oaspete în trecere care vine să ne facă o vizită de curtoazie. Este un însoțitor de viață, o prezență stabilă, este Duh și dorește să locuiască în duhul nostru. Este răbdător și stă cu noi și atunci când cădem. Rămâne pentru că ne iubește cu adevărat: nu se preface că ne iubește pentru a ne lăsa după aceea singuri în dificultăți. Nu, este leal, este transparent, este autentic.

Mai mult, dacă ne aflăm în încercare, Spiritul Sfânt ne mângâie, aducându-ne iertarea și forța lui Dumnezeu. Și atunci când ne pune în fața greșelilor noastre și ne corectează, face aceasta cu gentilețe: în glasul Său care vorbește inimii există mereu timbrul duiosiei și căldura iubirii. Desigur, Spiritul Paraclet este exigent, pentru că este un prieten adevărat, fidel, care nu ascunde nimic, care ne sugerează ce să schimbăm și cum să creștem. Dar atunci când ne corectează nu ne umilește niciodată și nu inspiră niciodată neîncredere; dimpotrivă, ne transmite certitudinea că putem reuși cu Dumnezeu, mereu. Aceasta este apropierea sa. Este o certitudine frumoasă!

Al doilea aspect, Spiritul Paraclet este avocatul nostru și ne apără. Ne apără în fața celui care ne acuză: în fața noastră, atunci când nu ne iubim și nu ne iertăm, eventual ajungând să ne spunem că suntem niște faliți și nu suntem buni la nimic; în fața lumii, care rebutează pe cel care nu corespunde schemelor sale și a modelelor sale; în fața diavolului, care este prin excelență „acuzatorul” și dezbinătorul (cf. Ap 12,10) și face totul pentru a ne face să ne simțim incapabili și nefericiți.

În fața tuturor acestor gânduri acuzatoare, Spiritul Sfânt ne sugerează cum să răspundem. În ce mod? Paracletul, spune Isus, este Cel care „ne amintește tot ceea ce ne-a spus Isus” (cf. In 14,26). Așadar, El ne amintește cuvintele Evangheliei și astfel ne permite să răspundem diavolului acuzator nu cu cuvintele noastre, ci cu înseși cuvintele Domnului. Mai ales ne amintește că Isus vorbea mereu despre Tatăl care este în ceruri, ni l-a făcut cunoscut și ne-a revelat iubirea Sa față de noi, care suntem fiii Săi. Dacă îl invocăm pe Spiritul, învățăm să primim și să amintim realitatea cea mai importantă a vieții, care ne protejează de acuzele răului. Și care este această realitate mai importantă a vieții? Că suntem fii iubiți ai lui Dumnezeu. Suntem fii iubiți ai lui Dumnezeu: aceasta este realitatea cea mai importantă, și Duhul ne amintește acest lucru.

Fraților și surorilor, să ne întrebăm astăzi: îl invocăm pe Spiritul Sfânt, îl rugăm adesea? Să nu uităm de El care este aproape de noi, ba chiar înăuntrul nostru! Și după aceea, dăm ascultare glasului Său, fie atunci când ne încurajează, fie atunci când ne corectează? Răspundem cu cuvintele lui Isus la acuzele răului, la „tribunalele” vieții? Ne amintim că suntem fii iubiți ai lui Dumnezeu? Maria să ne facă docili la glasul Spiritului Sfânt și sensibili față de prezența Sa.

După Regina Caeli:

Iubiți frați și surori!

În aceste zile am asistat din nou la ciocniri armate între israelieni și palestinieni, în care și-au pierdut viața persoane nevinovate, chiar și femei și copii. Doresc ca încetarea focului abia dobândită să devină stabilă, ca armele să tacă, deoarece cu armele nu se va obține niciodată siguranța și stabilitatea, ci dimpotrivă se va continua să se distrugă și orice speranță de pace.

(...) Astăzi în multe țări se celebrează Sărbătoarea Mamei; amintim cu recunoștință și afect toate mamele, cele care încă sunt între noi și cele care au mers în cer. Să le încredințăm Mariei, mama lui Isus. Și aplauze puternice! Ei ne adresăm cerând să aline suferințele martirizatei Ucraina și ale tuturor națiunilor rănite de războaie și violențe. Urez tuturor o duminică frumoasă. Și salut tinerii Neprihanitei, care sunt buni. Vă rog, nu uitați să vă rugați pentru mine. Poftă bună și la revedere!

PRIMA SOVADĂ ȘI ÎMPĂRTĂȘANIA SOLEMNĂ ÎN PAROHIA CIZER

Prima duminică după Sfintele Paști, numită și duminica lui Toma, a fost una specială pentru parohia greco-catolică din Cizer, județul Sălaj. Șapte tineri din parohie au făcut prima lor spovadă solemnă și au primit Sfânta Împărtășanie, după o pregătire intensă spirituală făcută pe întreaga durată a postului mare.

Sfânta Liturghie a fost oficiată de părintele vicar – Mihai Tegzeș, alături de părintele protopop – Valer Părău și părintele paroh – Ioan Grad, iar răspunsurile au fost date de cei doi seminariști, Kovacs Levente și Nuna Mihai.

Alături de părinții și familiile care i-au însoțit la acest eveniment unic din viața lor, au fost prezente și surorile Preasfintei Inimi a lui Isus, din Zalău precum și un număr mare de credincioși.

În cuvântul de învățătură, părintele vicar a explicat de ce primele cuvinte ale Mântuitorului au fost "Pace vouă! Nu vă temeți!" făcând și o paralelă între absența noastră și absența lui Toma la momentul apariției lui Isus, în mijlocul ucenicilor. A explicat și a dat exemplul de credință a Părintelui Avram.

La finalul Sfintei Liturghii după unirea cu Cristos euharisticul, copii au primit o diplomă și niște daruri care să le aducă aminte de acest moment special

din viața lor. Sărbătoarea s-a încheiat cu un prânz festiv alături de copii, părinții și persoanele consacrate prezente la Sfânta Liturghie.

Dumnezeu să-i însoțească mereu în viața lor și să-i ocrotească de tot ce este rău!

Pr. Ioan GRAD

PRIMA SPOVADĂ ȘI ÎMPĂRTĂȘANIA SOLEMNĂ – Clasa a III-a A

Încă din luna ianuarie am început să ne pregătim pentru Prima Sfântă Spovadă și Împărtășanie Solemnă, eveniment unic în viața noastră.

Ne-am întâlnit cu părinții, preoții și profesorii formatori, am stabilit detalii și responsabilități și, mai ales, am discutat zilnic cu copiii despre importanța momentului. Astfel, prin grija părinților Traian, Ovidiu și a sorei Ana, copiii au înțeles semnificația acestor Sacramente și ce schimbă în viața noastră această sărbătoare. Copiii devin mai responsabili și se pot bucura de hrana sufletească, prin care Domnul Isus ni se dă în acest Sacrament, spre creșterea întru răbdare, înțelepciune, bunătate și mai ales iubire față de noi înșine și față de aproapele.

Cu mare bucurie ne-am întâlnit sâmbătă, 6 mai 2023 la Catedrala "Sfântul Nicolae", unde copiii s-au spovedit și au depășit marea emoție pe care au trăit-o.

Duminică, 7 mai 2023, îmbrăcați asemeni îngerilor, ne-am adunat la Sfânta Liturghie. Am cântat din tot sufletul, am participat activ, cu mari emoții și trăiri, ne-am bucurat de prezența și cuvântul Preasfinției Sale, Virgil și ne-am împărtășit cu Trupul și Sângele Domnului. Am trăit o stare de bine, de fericire chiar, și am exprimat în cânt marea noastră recunoștință pentru, marele DAR primit. Copiii au mai primit mici daruri: diplome și cruciulițe speciale, dulciuri, o carte de rugăciuni și cartea Sfântului Dominic Savio, copilul care a trăit cu o mare iubire față de Isus.

Ne-am răsfațat apoi la o agapă frățească, în

școala noastră, cu pizza, tort, prăjituri și suc și ne-am luat la revedere, cu zâmbetul pe buze, grație unei zile de care ne vom aminti iar și iar!

Mulțumim sorei Ana, doamna profesoară de religie, preoților Traian, Ovidiu, Alexandru, Remus și Radu, conducerii școlii, care ne-a fost alături, colegilor care au ținut să împărtășească alături de noi bucuria acestei zile, părinților binevoitori, care au răspuns, ca de fiecare dată, invitației la această sărbătoare, nouă, unii altora, copii și doamne învățătoare și Preasfinției Sale Virgil pentru modul în care ne susține prin prezență, învățături și atitudine încurajatoare și naturală!

**Lia și Anca
Învățătoare**

IOAN DĂRĂBĂNEANU

PASTILA CREDINȚEI (XXXIX) ECOURI ÎNTÂRZIATE

Ne propunem o serie de articole sub titlul „Ecuri întârziate”, deoarece sunt evenimente, întâmplări, situații în viața bisericii, a comunităților, a credincioșilor care îndeamnă la repetarea unor percepții, precum un sunet care se întoarce de la sursa sa. De fapt, suntem adepții celeilalte semnificații de dicționar: „ecourile” propuse de mine au calitatea de „răsunet produs de un eveniment” și mai ales de a „răspândi cuvintele, ideile cuiva”.

În buna înțelegere și bunăvoința cititorului, vom purcede la transmiterea unor „ecouri”. „Ecuri întârziate” deoarece ele nu respectă o succesiune cronologică.

ECOURI IV

PERSONALITĂȚI GRECO-CATOLICE, AU FOST – ȘI MAI SUNT!

Sursa ecoului: *CENTENAR Dr. Pr. Vasile Lucaciu, preot și om politic al națiunii române.*

Eveniment cultural inițiat și organizat de Parohia Greco-Catolică Beiuș, la nivelul municipiului Beiuș, sub directa implicare a părintelui protopop Zima Zorel, a avut ca invitat principal pe domnul profesor universitar Dr. Mihoc Blaga, care a susținut conferința: „Dr. Vasile Lucaciu, memorandistul exemplar” (1852-1922).

Dincolo de „fericita zăbavă spirituală”, pricinuită de acest eveniment, trăită alături de cetățenii Beiușului, prezenți în număr mare, pentru mine acesta, a fost un moment de tip „reverber” (ogindă montată la o lampă, pentru a reflecta razele de lumină într-o anumită direcție-DEX). „Oginda”, a însemnat conferința respectivă, iar cel care a „montat-o” la „lampa spiritualității” a fost profesorul doctor Blaga Mihoc. Direcția „razelor de lumină” a fost îndreptată spre adevărul istoric care vorbește despre rolul Bisericii Greco-catolice, în istoria națională a României.

Este bine cunoscut de către contemporani, mai puțin de către cei ce se forțează sau sunt forțați să-și țină ochii închiși, implicarea Bisericii noastre în formarea și menținerea României Mari, a rolului pozitiv în viața cultural-științifică a țării.

Am încercat un excurs în istoria locală a zonei Beiuș pentru a mă întâlni cu personalități și evenimente care argumentează cele susținute anterior.

Memoria colectivă din Beiuș și lumea lui, este vizitată periodic de evenimente și personalități greco-catolice, nu puține la număr, care au avut punctul de plecare în jurul anului 1800.

În evocările trecutului cultural, parcursul pornește din timpuri de mult trecute, venind spre zilele noastre în cadență valorică evidentă, până la mijlocul secolului XX, după care cadența, înăbușită de dictatura ideologică, lasă loc pașilor timizi a unor, aproape singuratici, purtători de torțe.

Am hotărât ca reverberul nostru să-l focalizez pe zilele de acum, fiind convinși că valorile greco-catolice nu pier, nu renunță precum nu au renunțat nici Fericirii

episcopi martiri în 1948. Se nasc și astăzi, în poporul greco-catolic al lui Dumnezeu, vrednicii capabile să asigure continuitatea valorilor Bisericii noastre.

Iată, la două zile de la evenimentul evocat, Dumnezeu a rânduit un eveniment local-decernarea titlului de Cetățean de onoare al Beiușului, unor personalități.

Pornind de la ceea ce Hegel numea „mișcarea recunoașterii”, adică „recunoașterea, oglindirea în celălalt”, acest eveniment ne îndreptățește să credem în continuitatea valorilor greco-catolice, până în zilele noastre, oglindirea unor personalități de astăzi în valorile trecutului.

Două sunt personalitățile, cu titlul de cetățean de onoare al Beiușului cărora doresc să le închin un cuvânt de laudatio. În ordine cronologică inversă, aceștia sunt Prof. univ. Dr. Mihoc Blaga, și regretatul profesor și pictor, de pie amintire, Nicolae (Niculiță) Popp.

În cuvântul meu de laudatio pentru domnul Prof. Univ. Dr. Mihoc Blaga, o să încep prin relatarea unei stări de fapt din istoria locală.

Pe la începutul secolului al XX-lea, până pe la jumătatea secolului, în Beiuș, existau câteva familii de marcă, recunoscute la nivel comunitar și nu numai. Un fel de „Domni, doamne și domnițe de la curtea veche a Beiușului” (carte în curs de apariție). S-ar putea crede că erau familii de blazon nobiliar. Nici poveste! Erau familii care au avut ca punct de plecare oameni simpli ce au parcurs viața în căruța (cocia) trudei fizice. Așa de pildă, familia Quai a pornit de la Giovanni Quai, meșter constructor, (angajat de Episcopia Greco-Catolică de Oradea), la fel și Piedro Desabata, un alt „muratore” venit în Beiuș. Și de asemenea familia meșterului mecanic-lăcătuș, Ioan Mociani.

Urmașii lor au parcurs drumul vieții în trăsura (hinteul) valorilor culturale și științifice de nivel local, regional, ori național. Profesori universitari, doctori în științe, rectori, prorectori, medici, scriitori, etc.

Această stare de lucruri s-a întâmplat și în cazul familiei lui Mihoc Grațian și a soției sale, pâlmași, truditori ai vieții. Urmașii lor: Florica, profesoară în învățământul preuniversitar și Blaga, profesor universitar, doctor în științe istorice.

Există ceremonii bisericești în care se pune de

(continuare în pag. 7)

Părintele vicar pentru pastorația famililor, în Parohia Plopiș

Parohia Plopiș a primit din nou vizita părintelui vicar Mihai Tegzes responsabil cu pastorația laiciilor, la invitația părintelui Ioan Santa.

Părintele Vicar Mihai a ținut doua cateheze, una la Sfânta Liturghie având ca tema „*Rugăciunea în familie*” iar după masa o altă cateheza cu tema „*Fidelitatea*”. După aceea toți cei prezenți au stat împreună la o agapă.

(urmare din pag. 6)

trei ori întrebarea: „vrednic este”? Poporul răspunde tot de trei ori -,vrednic este”! În cazul acordării titlului de cetățean de onoare domnului Mihoc Blaga, întrebarea ar trebuit să fie „vrednic a fost”? Răspunsul este: vrednic a fost și vrednic este!

Vrednicia lui Mihoc Blaga, s-a consumat în suatele, miile de ore trudite în consultarea documentelor istorice de arhivă și interpretarea lor în stil critic, nepărtinitor, transmis în mediul științific și nu numai.

Vrednicia istoricului Blaga Mihoc, nu se oglindește în numărul de cărți sau articole publicate, care nu au fost deloc puține, și nici în colecția de carte a bibliofilului împătimit. Este o vrednicie aparte, conferită de capacitatea sa de a transmite altora povestea istoriei sub formă uneori literară, inteligentă și mereu însoțită de „note” - precizarea surselor documentare.

La nivelul Beiușului, din anii 1992 și până în prezent au primit titlul de Cetățean de onoare mai multe persoane (între care, vreo 4-5 greco-catolici n.n.). La o succintă analiză, constatăm o diferențiere, uneori șocantă, între aceștia. Drept urmare ar trebui să se evidențieze într-o formă sau alta, această diferențiere și cu ocazia decernării distincției. Așa cum, în cazul decorațiilor, există clase, ordine diferite, ar putea să existe, în cazuri speciale, bine definite, distincția: „cetățean de onoare în grad de excelență”.

Profesorul dr. Mihoc Blaga este un astfel de cetățean de onoare în grad de excelență.

Un alt cetățean de onoare în grad de excelență, cel care a avut onoarea de a fi primul Cetățean de onoare

re al Beiușului, după 1989, a fost profesorul pictor, Popp Nicolae, cunoscut ca și Niculiță Popp.

„Ecolul propagat” de evocarea lui Vasile Lucaciu se întâlnește în zilele noastre, cu ecolul evocării vieții profesorului pictor Nicolae Popp. Descoperim câteva similitudini. Le vom evidenția punctual, fără încărcătura comentariilor or a argumentărilor pe care le lăsăm la voiața cititorului.

- Atât Vasile Lucaciu (1852-1922) cât și Niculiță Popp, au fost credincioși ai Bisericii greco-catolice. Cei doi, în perioade cronologice diferite și la niveluri diferite, au fost puncte de reper în istoria Beiușului;

- Ambele personalități au fost luptători pentru libertate socială, națională, pentru păstrarea credinței în cadrul bisericii greco-catolice;

- Amândoi au trăit experiența martiriului pentru principiile și convingerile neclintite, în spiritul adevărului. Vasile Lucaciu a fost întemnițat la Seghedin în urma proceselor intentate între 1892-1894. Popp Niculiță a ispășit o pedeapsă de temniță grea, pe o perioadă de 16 ani (1948-1964).

- Niciunul nu a cedat, rămânând până la moarte credincioși principiilor morale creștine, aplicate în conștiința greco-catolică.

Iată deci, putem declara că primul cetățean de onoare al Beiușului din perioada post-decembristă, profesorul - pictor Niculiță Popp, merită distincția de „cetățean de onoare în grad de excelență”.

De asemenea, cel mai recent cetățean de onoare este tot în grad de excelență - Prof. dr. Blaga Mihoc.

Maria-Mirela FILIMON

Îndemnul Mariei

Suntem în luna Mai, lună închinată Preacuratei, suntem încă în timpul pascal, ne salutăm entuziaști: „Cristos a Înviat!” și fiecare dintre noi ne recunoaștem, mai mult ca oricând, ca fii și fiice ale Mariei, copii ai Învierii.

În cel mai recent mesaj de la Medugorje, Mama noastră cerească ne îndemna în acest sens: „*Dragi copii, vă chem pe toți să fiți purtători ai păcii și bucuriei lui Isus Înviat pentru toți aceia care sunt departe de rugăciune astfel încât, iubirea lui Isus să-i poată transforma, prin viețile voastre, la o viață de convertire și de sfințenie.*” **Îndemnul Mamei!**

Mama noastră cerească ne iubește pe toți și continuă să ne spună *cine suntem* cerându-ne să dăm mărturie prin viețile noastre, astfel încât să ne împlinim și prin dăruirea a ceea ce, prin bunăvoință, am dobândit. Ne place să credem că suntem îndreptățiți și capabili să urmăm acest îndemn, că trăim împreună cu toți cei pe care Dumnezeu ni i-a așezat în preajmă smeriți în seninul întâmpinării lor, cu iubire sinceră în inimă, privire, zâmbet, vorbă bună, fapte. Dorim și sperăm, zi de zi, în acest ajutor ceresc, **învierea cea întru Isus Cristos**, fără de care nimic nu putem fi, împlini. Suntem atât de slabi, de des greșitori!

Când vine luna Mai prezența Preacuratei Fecioare Maria în viața noastră se face mai mult simțită prin tot ce ne înconjoară, nu doar prin conștientizarea faptului că Biserica i-a dăruit spre închinare această lună și noi ne simțim parcă obligați la cât mai multe devoțiuni. E suflul puternic de parfum și frumusețe din natură, elanul vital care învinge frigul, înnoirarea și epuizarea trudei, ieșirea tot mai întârziată din iarna ce nu a știut să fie iarnă, neliniștea prezenței războiului la graniță... Este nevoia noastră acută de îmbrățișarea Ei de Mamă pe care, dacă ne dăruim Ei, o simțim cu adevărat!

În fiecare an ne dorim să o iubim mai mult, să ne merităm îmbrățișarea, să-i arătăm prin fapte că o iubim, iar ca marianiști să o ajutăm în a-L servi pe Dumnezeu, a ne dăruia și noi, așa fragili cum suntem, spre slujire. În 13 Mai, la Fatima, Maria le-a cerut celor trei păstorași **rugăciune și jertfă** pentru încetarea războiului, pentru convertirea păcătoșilor, pentru a aduce reparare pentru ofensele omenirii aduse Preasfintei Treimi și Ei, ca Preacurată Mamă a Mântuitorului. În urma acestor apariții Biserica a instituit cultul **Inimii Neprihănite a Mariei**. Consfințirea noastră cea din primele sâmbete ale fiecărei luni la Inima Imaculată a Mamei noastre simțim că rodește. Rodesc rugăciunile noastre împreună, Rozariile, Adorațiile și bineînțelesele sfinte împărțășanii oferite pentru nevoile noastre și a celor în aflați în necaz, pentru intențiile Mamei noastre Cerești.

În această lună, în prima sâmbătă, întâlnirea Reuniunii Mariane „Neprihănită Zămislire” ne-a oferit pri-

lejul de a fi împreună la Sfânta Liturghie cu Consfințirea la Inima Imaculată a Mariei, la a ne cuprinde în rugăciunea și rememorarea evenimentului din misterul al cincilea din Rozariul de Bucurie, regăsirea lui Isus în templul din Ierusalim(la încheierea celor prime cinci sâmbete din lună, dedicate meditării acestui rozariu) condusă acum de d-na Silvia Pantiș. Evenimentul marian al lunii, **Apariția Fecioarei la Fatima** a prilejuit reînnoirea hotărârii de a urma neabătut **îndemnul Mariei**. În continuare d-na Aurica Ban ne-a făcut părtași la emoția sa puternică prin prezentarea cărții: „*Viața Sfintei Fecioare Maria după contemplațiile fericitei surori stigmatizate Ana Ecaterina Emmerich*” care a dus la hotărârea fermă, a celor care nu au făcut-o până acum, de a citi această carte - mărturie. Sfânta Rita, sfânta cazurilor imposibile, pe care luna Mai o ne-o aduce în atenție, a dat prilejul marianiștilor prezenți de a aduce mărturie despre experiențele personale legate de ea, după ce dl. Florin Filimon i-a făcut o prezentare liberă deosebit de bine documentată, apreciată de toți. Cum părtașia plină de iubire și jertfă este deosebit de importantă a fost discutată și participarea la cele două mari pelerinaje anuale: 13 mai, la Cimitirul Săracilor, Sanctuarul Episcopilor Martiri de la Sighet și 21 mai la Sanctuarul greco-catolic Mariapocs, Ungaria, ambele organizate de vicepreședinta eparhială a Reuniunii Mariane, d-na Florica Omilescu, care reunește devoți ai Mariei din Oradea și Sântandrei și alte parohii din jur. Participarea marianiștilor la *Noaptea de veghe de la Parohia Sfânta Treime, Oradea*, ne-a dat prilejul în 19 mai, să ne rugăm împreună cu toți credincioșii veniți din țară, conducând în special Sfântul Rozariu.

Bucuria prezenței celor dragi, știuți sau doar acum cunoscuți, dar frați întru darul rugăciunii, purtători de vestea bună a Învierii care se simte mereu la **Noptile de Veghe** ne va crește, ca de fiecare dată, puterea de a da mărturie. Prin ceea ce trăim.

Să credem că urmând **ÎNDEMNUL MARIEI** viața noastră va fi tot mai mult „în Mai”, frumoasă, senină, rodind împrejur pacea și bucuria lui Isus Înviat.

PRIMA SPOVADĂ ȘI ÎMPĂRTĂȘANIA SOLEMNĂ – Clasa a III-a B –

14 mai 2023, zi de sărbătoare pentru clasa noastră – a III-a B a Liceului Greco-Catolic „Iuliu Maniu”, când, dincolo de a fi un colectiv, am devenit o comunitate creștină care face pași importanți în creșterea spirituală prin Prima Spovadă și Împărtășanie Solemnă, atingând izvorul milostirii și iubirii lui Dumnezeu. 30 de suflete curate au așteptat cu nerăbdare acest moment special și înălțător în același timp pentru a-L primi pe „Cel ce niciodată nu ne părăsește”.

Dimineața de duminică ne-a găsit mai emoționați ca niciodată. Albul robelor și al coronițelor fetițelor, împletite din florile miresei, îți furau ochii. Vocile cristaline pornite în procesiune au chemat lumea în Casa Tatălui. Biserica Sfântul Gheorghe a devenit neîncăpătoare. Privirile senine, dar curioase ale copiilor, freacățul nerăbdării lor, emoțiile părinților și bunicilor, rugăciunile rostite împreună au înălțat sufletele tuturor.

Dorim să mulțumim Preasfinției Sale, Virgil Bercea, preoților Antoniu Suciu și Remus Mârșu, în mod deosebit serei Ana, care în această perioadă au fost călăuze pe această cărare, arătându-le esența vieții și iubirea nemărginită a Lui Dumnezeu.

Cuvintele adulților pălesc în fața inocenței cu care descriu copiii aceste momente.

„Pentru mine pregătirea a fost interesantă și solicitantă când a trebuit să învățăm. Din fericire, pă-

rintele Toni și părintele Remus ne-au ajutat, la fel și sora Ana ne-a încurajat și ne-a învățat foarte bine tot. Sâmbătă (la spovadă) aveam emoții, dar când am văzut că ceilalți au venit bucuroși m-au încurajat. Totul a fost bine!” - Mara

„Când am mers la spovadă m-am simțit liberă, fericită și energică pentru că știam că m-am scăpat de păcatele mele.” - Irene

„La spovadă am avut mai multe emoții decât la Sfânta Împărtășanie, dar bunicii și părinții mei m-au încurajat spunându-mi că nu am de ce să mă tem și că mă voi descurca. Prima Împărtășanie a fost un moment special, chiar meritând toată pregătirea intensă.” - Sofia

„Sâmbătă am fost stresat că voi uita ce trebuie să spun și voi uita păcatele. Duminică m-am gândit că nu vom reuși să ne așezăm corect și că nu voi auzi când mă va chema Episcopul Virgil. Dar apoi m-am relaxat pentru că știam că suntem pregătiți. A fost minunat!” - Luca

Dragii copii, vă dorim ca Isus să vă călăuzească viața și acest moment să fie un punct de pornire în creșterea voastră spirituală și cunoașterea tainelor lui Dumnezeu!

**Ana și Andreana
Învățătoare**

Silvia PANTIȘ

Lumina Domnului

Isus și-a îndreptat privirea spre un orb, în timp ce trecea pe drum cu ucenicii Lui. Ei au întrebat: „Învățătorule, cine a păcătuit, acesta sau părinții lui, de s-a născut orb?” Isus a răspuns:” Nici el n-a păcătuit, nici părinții lui, ci să se arate în el lucrările Lui Dumnezeu”. Isus îl vindecă în mod miraculos, făcând dovada Dumnezeirii Sale, fiindcă nimeni altcineva nu putea da Lumina în acest mod. Acel om care cerșea, și-a purtat de fapt, orbirea fără vină, căci s-a născut cu ea. Acum, i se înfățișează o viață nouă, o lume diferită, care-i fusese ascunsă în întuneric. Celui disprețuit, nebăgat în seamă, care trăia din mila oamenilor, Isus i se descoperă ca Fiul al Lui Dumnezeu, fiind din puținii cărora le-a descoperit identitatea. Astfel, îi dăruiește și Lumina spirituală. Intervine curiozitatea celor din jur și mai ales a fariseilor la care este dus. În loc să se bucure împreună cu el, celor considerați „aproapele”, trebuie să le dea socoteală pentru vindecarea lui și Vindecător. Urmează o întreagă dispută cu privire la Isus, fariseii considerându-l un păcătos. Ei îl învinuiesc pentru vindecarea făcută sâmbăta, deși Isus nu acționează printr-un efort fizic, ci prin putere Dumnezeiască. Fostul orb, le dă clasă acestora, devine vocea care-l mărturisește pe Isus cu orice preț. Ca rezultat, este apostrofat și dat afară din sinagogă. Se vede răutatea și orbirea spirituală a fariseilor, care deși au fost martori multor minuni făcute de Isus, nu cred în El. Observăm o răsturnare de valori, după cum mărturisește Isus, că a venit „pentru cei care nu văd, să vadă, iar cei care văd să rămână orbi”.

Lumina reprezintă cele mai frumoase însușiri și sentimente, imaginea faptelor bune, lipsa păcatului, prezența Lui Dumnezeu. Întunericul este lipsa luminii, care ne îndepărtează de Dumnezeu.

Isus își dă titlul de Lumina lumii. I-a luminat pe mulți pe care i-a cunoscut, dar nu toți la care le-a vorbit, au vrut să primească Lumina.

Cât de frumos și înălțător își începe Evanghelia sfântul Evanghelist Ioan, scriind într-o manieră de neegalat: „La început era Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvântul. Toate prin El s-au făcut și fără El nimic nu s-a făcut. Întru El era viață și viața era Lumina oamenilor...fost-a om trimis de Dumnezeu, numele lui era Ioan. Acesta a venit spre mărturie, ca să mărturisească despre Lumină, ca toți să creadă prin el. Nu era el Lumina, ci ca să mărturisească despre Lumină”.

Pe Dumnezeu, nimeni nu l-a văzut, dar l-a trimis pe Fiul Său în mijlocul oamenilor cu misiunea Sa specială.

Isus, înainte de Crucificare, le face apostolilor o serie de dezvăluiri privind natura Sa Dumnezeiască și comuniunea cu Tatăl: „Eu cu Tatăl, una suntem”, „Cine

m-a văzut, a văzut pe Tatăl”, „Credeți mie, că Eu sunt întru Tatăl și Tatăl întru mine, iar de nu, credeți-mă pentru lucrările acestea”.

Într-o lume, care de multe ori ne dezamăgește, căutam o lumină, Lumina Domnului.

Pe Muntele Tabor, Isus și-a arătat Lumina în toată splendoarea Sa Dumnezeiască. Fața Lui a strălucit ca soarele și hainele lui au devenit albe ca lumina. Pentru cei trei apostoli prezenți, a fost ca o pregustare a Raiului, o întărire în credință, înaintea evenimentului șocant de răstignire și moarte a Învățătorului lor iubit. Petru afirma: „Doamne, bine este să fim noi aici” și chiar se oferă să facă trei colibe, una pentru Isus și câte una pentru Moise și Ilie, care s-au arătat lor. Tatăl, prin Glasul din nor, îl mărturisește pe Isus: „Acesta este Fiul Meu cel iubit, în care am binevoit. Pe Acesta ascultați-l”. Cu toate acestea, viața și-a urmat cursul, așa cum a hotărât Tatăl, iar ei au trecut de la starea mirifică la suferința spirituală și apoi la cea fizică, la martiriul lor.

În drum spre Emaus, când Isus după Înviere, se alătură celor doi ucenici, ochii lor fizici erau ținute ca să nu-l recunoască. În schimb, la frângerea pâinii (Sfânta Euharistie), și-au dat seama că este El. Isus și-a manifestat asupra lor Lumina spirituală. E un prilej a afla din acest episod cât erau ucenicii de înflăcărați de prezența și Cuvântul Domnului: „Oare nu ardea în noi inima noastră când ne vorbea pe cale și când ne tâlcuia Scripturile?”.

Unde este Taborul nostru ? Unde este Lumina Domnului? Știm că în fiecare Biserică se află prezent Isus. E o mare bucurie să-l întâlnim, nu se aseamănă cu bucuriile pământene. Din Sfânta Euharistie răzbate Lumina Sa. Poate că nu vedem Lumina, dar ea există și se manifestă. Isus ne așteaptă și ne cheamă: „Cine vine la mine, nu v-a umbla în întuneric”. Când ne împărtășim, primim Lumina Vieții, căci se șterge păcatul. Important este a păstra Lumina. „Cine rămâne în mine și eu în el, aduce rod mult”. Să rămânem cât mai mult în prezența Domnului, sub incidența Luminii și să răspândim Lumină.

PRIMA SPOVADĂ ȘI ÎMPĂRTĂȘANIA SOLEMNĂ – Clasa a III-a C –

Cu sufletele pline de bucurie și emoție, elevii clasei a III-a C de la Liceul Greco-Catolic „Iuliu Maniu” au participat la Prima Spovadă și Împărtășanie Solemnă, care a avut loc duminică, 21 mai 2023, începând cu ora 10.00, la Biserica Greco-Catolică „Schimbarea la Față”.

Fericitul episcop Ioan Suciu, în cartea sa intitulată „Prima întâlnire”, spunea: „Să-l ai pe Isus în inimă! Ce bucurie, ce sărbătoare, ce fericire! Isus vine cu toate darurile sale, cu întreaga sa putere, cu toată bunătatea inimii sale, cu toate învățăturile sale.”

Cu aceste gânduri în inimă, copiii au dorit să mulțumească Preasfinției Sale, Virgil Bercea, domnului director profesor Aurelian Andrei Cristea, doamnei director adjunct profesor Rodica Mureșan, părintelui Alexandru Fiț, domnului profesor George Demian, doamnelor învățătoare Claudia Toth și Camelia Țiț și surorii Ana, care în această perioadă le-au fost călăuze pe această cărare, le-au însuflit căutarea lor de Dumnezeu și au mediat întâlnirea lor cu nemărginită Lui iubire.

Ziua plină de emoție și bucurie sufletească a fost sintetizată de copii în câteva cuvinte:

„Mi-a plăcut foarte mult și am fost fericit că am făcut Prima Sfântă Împărtășanie cu toți colegii mei, ca o familie.” **Marc Vereș;**

„M-am simțit special, fascinat și mi s-a părut totul emoționant și deosebit. A fost o zi pe care am să o țin minte.” **Casian Scorțe;**

„A fost unul dintre cele mai minunate momente

din viața mea alături de colegii mei. Mi-a plăcut foarte mult Biserica.” - **Alexia Meheș**

„Pentru mine a fost o zi importantă pentru că am primit împreună cu colegii mei trupul și sângele lui Isus.” - **Giulia Porumb**

„O zi de comuniune cu Dumnezeu, o zi minunată și fericită pentru că l-am primit pe Isus! Isus zice: «Lăsați copiii să vină la mine!» Azi am fost la El.” - **Amanda Borsi**

„A fost o zi frumoasă și plină de emoții, pentru că l-am primit pe Isus lângă noi.” - **Iulia Sarca**

„A fost o zi emoționată, prima zi în care am simțit că sunt parte din ceva important, parte din Biserică.” - **Maria Măduța**

„Pentru mine a fost o zi plină de emoții pentru că l-a primit în sufletul meu pe cel mai bun prieten, pe Isus.” - **Filip Costea**

„A fost un moment plin de emoție și bucurie, m-am simțit fericit.” - **Ștefan Bortos**

„Am trăit un moment frumos, emoționant și înălțător.” - **Tamara Bungo.**

Calde mulțumiri și recunoștință părintelui Gavril Buboi care a găzduit acest eveniment, i-a înconjurat pe copii cu dragostea sa și i-a susținut în fiecare moment, de la primirea călduroasă în parohie și până la pregătirea surprizelor pentru copii din final: cadouri și delicioasa pizza.

**Camelia și Claudia
Învățătoarele**

Alin CREȚU

Ce pot învăța părinții de la copiii lor?

Deși pentru unele persoane acest lucru pare imposibil, părinții au foarte multe de învățat de la copiii lor. În contextul vieții cotidiene, în care lucrurile de făcut, se succed într-un ritm continuu, care pare fără oprire, în care starea de sănătate poate fluctua, în care știrile din presă nu lasă să se vadă nici o rază de speranță, copiii trăiesc în lumea lor mirifică, fără griji. Adulții consideră că nu își mai permit luxul de a fi copii, respectiv că au un alt statut, care trebuie menținut, întărit și confirmat continuu.

Și totuși, neascultând și nevăzând lumea copilăriei, de fapt adulții sunt cei care au de pierdut. Să vedem care ar fi câteva dintre aceste lucruri.

1. Răbdare și perspectivă:

Copiii pot fi exemple minunate care pot aduce părinților alte perspective și răbdarea în viață. Ei tind să vadă lumea în mod simplu și neinfluențat.

Acestea îi poate ajuta pe adulți să-și aducă aminte să se bucure de lucrurile simple și să nu se îngrijoreze atât de mult de problemele mărunte.

2. Curiozitate și învățare continuă:

Copiii sunt foarte curioși și învață în mod constant.

Observându-i pe cei mici, adulții pot îmbrățișa această curiozitate și deschidere față de noi experiențe, iar învățarea continuă poate deveni o valoare importantă în familie.

3. Prezență și savurarea momentului prezent:

Copiii trăiesc în prezent și se bucură de fiecare moment. **Părinții** pot învăța să fie mai prezenți și să savureze momentele în compania copiilor lor, în loc să fie preocupați de griji sau să se gândească mereu la viitor.

4. Creativitate și spontaneitate:

Copiii sunt adesea foarte creativi și spontani în acțiunile lor. **Părinții** pot învăța să își lase imaginația să zboare și să fie mai deschiși la idei și abordări neconvenționale.

5. Iertare și compasiune:

Copiii pot fi adesea iertători și plini de compasiune. Ei pot uita și ierta rapid. **Părinții** pot învăța să aibă o atitudine mai iertătoare și mai înțelegătoare față de ei înșiși și față de alții.

6. Autenticitate și exprimare liberă:

Copiii nu se tem să-și exprime emoțiile și să fie ei înșiși. **Părinții** pot învăța să fie mai autentici și să-și exprime sentimentele și gândurile într-un mod deschis și sincer.

8. Recunoaștere și apreciere:

Copiii au nevoie de recunoaștere și apreciere pentru a crește și a se dezvolta. Observând progresele și realizările copiilor lor, **părinții** pot învăța să ofere recunoaștere și apreciere și în alte aspecte ale vieții, inclusiv pentru ei înșiși.

9. Curaj și perseverență:

Copiii tind să fie curajoși și să încerce lucruri noi fără teamă de eșec. Ei pot învăța **părinții** să aibă curaj

și să persevereze în fața dificultăților și provocărilor.

10. Simplitate și bucurie în lucrurile mici:

Copiii se pot bucura de lucruri simple și aprecia momentele de fericire într-un mod pur și autentic. **Părinții** pot învăța să găsească bucurie în lucrurile mici și să aprecieze acele momente speciale.

11. Flexibilitate și adaptabilitate:

Copiii pot fi deschiși la schimbare și se adaptează rapid la noi situații. **Părinții** pot învăța să fie mai flexibili și să accepte schimbările în viață cu o atitudine deschisă și adaptabilă.

12. Autodisciplină și organizare:

Copiii au nevoi de rutină și structură pentru a se dezvolta armonios. **Părinții** pot învăța să fie mai disciplinați și mai organizați în gestionarea timpului și a responsabilităților.

13. Onestitate și sinceritate:

Copiii au tendința de a fi cinstiți și sinceri în exprimarea emoțiilor și gândurilor lor. **Părinții** pot învăța să fie mai deschiși și mai sinceri în comunicare, creând un mediu de încredere și autenticitate în familie.

14. Joc și bucurie de viață:

Copiii își găsesc bucuria și împlinirea în joc și în explorarea lumii din jurul lor. **Părinții** pot învăța să se relaxeze, să se distreze și să se conecteze cu partea lor jucăușă pentru a-și menține vitalitatea și fericirea.

15. Încredere și independență:

Copiii au încredere în abilitățile lor și tind să fie mai independenți pe măsură ce cresc. **Părinții** pot învăța să aibă încredere în copiii lor și să le ofere oportunități de a-și dezvolta independența și încrederea în ei înșiși.

16. Iubire necondiționată și acceptare:

Copiii oferă iubire necondiționată și acceptare părinților lor. **Părinții** pot învăța să ofere și să primească iubire și acceptare necondiționată, creând un mediu sigur și susținător în familia lor.

17. Adaptabilitatea la schimbare:

Copiii sunt adesea mai deschiși și mai adaptați la schimbări decât adulții. **Părinții** pot învăța să fie mai flexibili și să abordeze schimbările cu o atitudine pozitivă și rezilientă.

18. Redescoperirea minunilor vieții:

Copiii au o abilitate naturală de a se uimi și de a găsi frumusețea în lucrurile simple. **Părinții** pot învăța să vadă lumea cu ochii copiilor lor și să aprecieze în mod constant frumusețea din jurul lor.

19. Învățarea din greșeli:

Copiii experimentează și învață prin încercare și eroare. **Părinții** pot învăța să accepte greșelile ca parte naturală a procesului de învățare și să ofere suport și îndrumare în momentele de dificultate.

20. Căutarea aventurii și a plăcerii:

Copiii sunt adesea dornici să exploreze și să experimenteze lucruri noi. **Părinții** pot învăța să aborde-

Întâlnirea cu familiile din Protopopiatele Zalău, Supur și Șimleu Silvaniei

Parohia „Sfânta Treime” din Șimleu Silvaniei a găzduit sâmbătă, 6 mai a.c., întâlnirea cu familiile preoților și cu familiile reprezentante ale fiecărei parohii, organizată de către Departamentul pentru Familii, având ca temă „*Sacramentul Preoției și Sacramentul Căsătoriei*”.

Activitățile au început la ora 10.30 cu întâmpinarea Preasfinției Sale, Virgil Bercea. Au fost prezenți părintele Mihai Vătămănelu, vicar general, părintele Mihai Tegzeș, responsabil cu Pastorația Familiilor, părintele Antoniu Chifor, vicar cu Preoții, părintele Gheorghe Țurcaș, vicar Foraneu al Silvaniei, părinții protopopi ai celor trei protopopiate, precum și preoții cu familiile lor și alte câteva familii care au reprezentat parohiile.

Programul a început cu rugăciunile pentru familie, a continuat cu intervenția Preasfinției Sale în care și-a exprimat bucuria de a fi în mijlocul familiilor, subliniind importanța familiei creștine astăzi, în contextul atâtor frământări și amenințări la adresa familiei tradiționale. Evenimentul s-a încheiat cu o agapă.

În numele Parohiei din Șimleu Silvaniei, ne ex-

primăm bucuria de a fi găzduit acest eveniment, cu mulțumiri tuturor celor care au participat. Bunul Dumnezeu să ocrotească fiecare familie în parte, să-i ajute pe părinți în creșterea și educarea copiilor, cu speranța de a lăsa generațiilor viitoare aceeași dragoste și același respect pentru familie care s-au transmis până la noi!

Florica BODEA

Vizita părintelui vicar cu preoții în Parohia Sântandrei II

În Duminica a 3-a după Paști, a Mironosițelor femei, comunitatea parohiei Sântandrei II, alături de păstorul acesteia, pr. Oprea Ionuț, s-au bucurat de vizita părintelui vicar responsabil cu preoții – Antoniu Chifor. Este cea de-a doua vizită a părintelui vicar de la deschiderea acestei noi comunități și binecuvântarea noii capele din Sântandrei, la data de 22 Mai 2022.

În cuvântul de învățătură, părintele Antoniu a vorbit despre femeile mironosițe care au venit la mormântul lui Isus, pentru a-I unge trupul cu mir, pentru a-L plânge și pentru a-L căuta pe cel iubit, pe cel pe care L-au slujit încă fiind în Galilea (Mt. 26, 55-56), subliniind rolul pe care aceste femei l-au avut, nu doar acum la primirea veștii că El a înviat, ci încă de la începutul misiunii lui Isus. Ce valoare are azi Cristos înviat, dacă noi nu-L căutăm?!

(urmăre din pag. 12)

ze viața cu o mentalitate aventuroasă și să-și cultive propria plăcere în a descoperi și a învăța lucruri noi.

21. *Conexiunea autentică cu ceilalți:*

Copiii au o abilitate naturală de a se conecta și a forma legături sincere cu ceilalți. **Părinții** pot învăța cum să relaționeze fără prejudecăți.

22. *Curajul de a fi vulnerabil:*

Copiii sunt adesea deschiși să-și exprime vulnerabilitatea și să se conecteze emoțional cu ceilalți. **Părinții** pot învăța să fie mai deschiși în a-și exprima propriile emoții și să creeze un mediu sigur în care să încurajeze exprimarea autentică a sentimentelor.

La finalul Sfintei Liturghii, părintele Antoniu a transmis salutul și binecuvântarea Preasfințitului Virgil, episcopul greco-catolic de Oradea.

Pr. Ionuț OPREA

23. *Simplitatea în relații:*

Copiii formează relații bazate pe sinceritate și autenticitate. **Părinții** pot învăța să cultive relații mai simple și mai autentice cu cei din jurul lor, renunțând la ipocrizie și constrângerile sociale.

Acestea sunt doar câteva exemple, dar fiecare copil și respectiv experiența de părinte este unică. Învățarea reciprocă și dezvoltarea personală sunt procese continue în relația **părinte-copil** și pot aduce multe lecții valoroase pentru ambele părți. Este important să fim deschiși și să ne conectăm cu copiii noștri într-un mod autentic.

Construcția unei noi biserici parohia Bobota

La dorința întregii comunități, cu consimțământul Episcopiei Greco-Catolice de Oradea, s-a decis construirea unei noi biserici, pe terenul din centrul satului, pe care surorile Flavia și Rodica Coposu l-au donat în urmă cu câțiva ani Parohiei greco-catolice Bobota, special pentru acest scop, iar la începutul acestei luni, s-a primit și Autorizația de construcție.

După modelul de la Bocșa, unde s-a construit o Biserică mausoleu în cinstea marelui Simion Bărnuțiu, se dorește ca și la Bobota, această nouă Biserică să fie închinată memoriei lui Corneliu Coposu și continuării idealurilor sale spirituale.

Cu această ocazie, anunțăm și deschiderea campaniei de susținere a acestui proiect, făcând apel la toți oamenii de bună voință de pretutindeni, pentru donații și sponsorizări dedicate construcției, care se pot face în conturile parohiei, deschise la Banca BCR:

IBAN Lei: RO07 RNCB 0220 1273 9923 0001

IBAN Euro: RO56 RNCB 0214 1273 9923 0001

IBAN USD: RO29 RNCB 0214 1273 9923 0002

Pr. Orest NICHITA

Întâlnirea familiilor din Protopopiatele de Beiuș și Holod

Sâmbătă, 29 aprilie, a avut loc în Biserica „Sfinții Trei Ierarhi” din Beiuș o întâlnire a Preasfințitului Virgil Bercea cu familiile de preoți și laici din Protopopiatele de Beiuș și Holod.

Întâlnirea s-a deschis cu cuvântul de salut al Preasfințitului care și-a exprimat bucuria de a fi în mijlocul familiilor, subliniind că ele sunt „bastion” de credință și iubire în calea multiplelor asalturi ale celui rău împotriva Bisericii și a lumii. „Familia este căminul în care creștinul experimentează iubirea și nutrește pacea pe care, apoi, le împărtășește apoi în biserică și societate”.

Întâlnirea s-a încheiat cu moment de agapă, dialog și cunoaștere la Oratoriul „Colț de rai”, loc în care familiile comunității beiușene au oportunitatea întâlnirilor parohiale și protopopiale, iar copiii lor să experi-

menteze și prietenia trăită „live” prin joc și dialog și să-și însușească valorile creștine.

Pr. Zorel ZIMA

Zi de Sărbătoare

Ziua de 9 mai a fost o zi de sărbătoare pentru **Surorile Sfintei Inimi a lui Isus** din Zalău, este ziua fondării Institutului.

În 9 mai 1889, la Ragusa, Maria Schinina, împreună cu alte cinci tinere, în Catedrala Sfântul Ioan Botezătorul, au pus piatra de temelie a viitoarei Congregații a Surorilor Sfintei Inimi a lui Isus. Cu această ocazie surorile de la Zalău și-au reînnoit promisiunile de slujire către Domnul, într-o atmosferă emoționantă și plină de bucurie.

La acest eveniment au participat preoți, credincioși, dar și un număr frumos de copii și tineri. Mulțumim lui Dumnezeu pentru toate darurile primite și îl rugăm să trimită în via Sa, sfinte vocații la preoție și viața consacrată.

Surorile Sfintei Inimi a lui Isus

Conferință Internațională la Oradea

Centrele de resurse în practici restaurative din Cheț (Municipiul Marghita) și Ioaniș (Comuna Finiș) împreună cu Municipiul Marghita au organizat Conferința științifică internațională în domeniul practicilor restaurative cu titlul „*Aplicarea practicilor restaurative în comunități. Experiențe în sistemul de educație formală și non-formală*” în perioada 12-13 mai 2023, în cadrul proiectului PN4042 - Dezvoltare locală pentru comunități dezavantajate din Județul Bihor (Comunități unite în Bihor).

Conferința s-a desfășurat la Oradea, reunind invitați speciali din țară și din străinătate, persoane formate în practici restaurative, reprezentanți ai unor instituții publice și ai unor organizații nonguvernamentale și doamna viceprimar al Municipiului Oradea, Antonia Nica.

Au prezentat experți provenind de la CJRAE Harghita, Liceul Teoretic “Apáczai Csere János” din Cluj-Napoca și am avut doi invitați speciali – **Vidia Negrea**, trainer, facilitator și consultant în practici restaurative care a introdus această abordare în Ungaria și România, și **Michael Michiels**, reprezentant al Ligand din Belgia – un pionier în susținerea organizațiilor să gestioneze conflicte în mod restaurativ și sustenabil.

Vidia Negrea ne-a povestit cum a adus practicile restaurative în Ungaria și România și ne-a transmis cu drag mesajul fondatorilor Institutului Național de Practici restaurative adresat celor care aplicăm practici restaurative în România: „*Sunteți bravi și curajoși!*”.

Kui Eszter Enikő ne-a arătat că jumătate dintre copii, chiar dacă au note bune la școală, deja din clasa a VI-a se simt ineficienți la școală. La acest sentiment se adaugă oboseala și cinismul cu privire la școală și deja avem ingredientele necesare pentru burnout la elevi. Iar un copil cu burnout va trăi ca un adult cu *burnout*.

Ziua a doua a conferinței internaționale în practici restaurative a început cu o pictură socială pe tema „*Cum se reflectă practicile restaurative în viața mea sau în comunitatea mea*”, în care s-a explorat conectarea nonverbală. Vă felicităm pentru lucrările minunate!

Astfel, s-a creat un cadru propice pentru împărtășirea experiențelor, a *know-how*-ului în ceea ce privește abordarea restaurativă în diverse medii și situații, dar și pentru dezvoltarea de relații între specialiști, practicanți și cei care doresc să știe mai multe și să aplice această abordare pe viitor.

Participanții au oferit *feedback*-uri care ne stimulează să continuăm promovarea practicilor restaurative în comunitate, fiind exprimată dorința ca această abordare să poată fi implementată în școli sau în alte medii instituționale, constatându-se, din nou, cât de important este acest aspect de restaurare a relațiilor pentru practicile care se aplică în diverse domenii. Impactul acestei conferințe asupra participanților a fost unul pozitiv, care ne confirmă necesitatea continuării de a organiza grupuri de formare care, la rândul lor, să aplice cunoștințele dobândite în mediile socio-profesionale în care activează.

Comunități unite în Bihor

Plantare de brazi la Stâna de Vale

În Stana de Vale a avut loc o acțiune de curățenie și plantare organizată de către Episcopia Greco-Catolică împreună cu elevii claselor a VII-a de la Liceul „Iuliu Maniu”, Liceul „Don Orione” și Liceul Teologic Romano-Catolic „Szent Laszlo”, miercuri 17 mai, a.c..

Elevii au fost însoțiți de către domnii profesori, domnul director Andrei Cristea, Preasfinția Sa Virgil Bercea, episcopul greco-catolic de Oradea, părintele vicar Mihai Vătămnelu, pădurarii Ocolului Silvic „Sfânta Maria” și alți însoțitori. Acțiunea se încadrează și în cadrul campaniei „Luna curățeniei în Bihor”.

Pr. Cristian F. SABĂU

PERSOANE, FAPTE, VIETI MEMORABILE ÎN ISTORIA BISERICII GRECO-CATOLICE

Părintele Alexandru Muntean

Pr. Alexandru Muntean s-a născut în localitatea Alecuș (jud. Alba), pe 24 noiembrie 1924. S-a căsătorit cu Victoria, iar împreună au avut 12 copii: 6 fete și 6 băieți, cel mai mic, însă, a murit la o vârstă foarte fragedă. Unul dintre fii, pr. Iuliu, este preot și a obținut la Roma masteratul în drept canonic răsăritean.

Pr. Alexandru a fost hirotonit preot de PSS Iuliu Hirțea, în data de 29 August 1973. A trecut la Cele Veșnice în 22 noiembrie 1998, cu două zile înainte de a împlini 74 de ani.

Îmi aduc aminte de dânsul de la biserica „Sfânta Maria” din Oradea: pe finalul comunismului, Securitatea - care persecutase cultul greco-catolic - a devenit mai permisivă, îngăduind ca cei care doreau - între credincioșii acestei confesiuni - să frecventeze aici în limba română slujbele ritului latin, după ce de când existase lăcașul (1742) s-a celebrat în el numai pe limba maghiară. În curtea acestei biserici, în prima parte a anului 1990, s-a celebrat public întâia Liturghie greco-catolică.

Prima dată l-am întâlnit pe pr. Muntean într-o după-masă de duminică a verii anului 1987 (sau 1988 ?). Acceptasem invitația unor prieteni din vecini să merg acolo la Liturghia de duminică seara. Ne îndreptam spre cor și, cum pe atunci, trebuia parcurs înconjur drumul prin sacristie, l-am întâlnit aici pe pr. Alexandru, care m-a întrebat: „Ai venit să ministrezi?” Pe atunci nici nu știam ce anume însemna acel lucru, deci nu am răspuns la întrebare.

Dar de-a lungul anilor, pr. Muntean putea fi găsit la acea biserică, disponibil pentru spovezi. Nu toți preoții dețin darul paternității spirituale, însă dânsului i-a fost dat din abundență. Spovezile la el nu erau scurte; avea răbdare să asculte plierile sufletești ale fiecăruia și să dea povețe. Niciodată banal, avea harul cuvântului pătrunzător, care se pliază pe nevoile sufletești și existențiale. Te făcea să te simți înțeles, iertat, iubit, oricât era de greu păcatul tău, oricât de adâncă ar fi fost neputința lăuntrică. Te determina să te simți aproape de Domnul, să-L simți prezent în viața ta. Cu pr. Alexandru exista continuitate între spovezi, pentru că își amintea problemele și chestiunile spirituale ale fiecăruia; acesta era un semn că își purta în rugăciune penitenții, că - din moment ce îi vorbeai - te ducea spiritual în fața lui Dumnezeu. Oamenii își dădeau seama că părintele avea capacitatea de a vorbi profund sufletului și că se ruga pentru ei, și, din acest motiv, așteptau ciorchine lângă scaunul lui de spovadă.

Am fost odată la dânsul acasă. Pe lângă iconițe și statuete pe care le avea pregătite pentru căutătorii de Dumnezeu, cel mai mult m-a impresionat și rețin „altărașul” pe care făcea Liturghiile. Acesta îmi aducea aminte de celebrările „la dulăpior” din perioada comunistă, când era prudent să-ți ții lucrurile sacre ascunse în mobilă, pentru ca la o eventuală percheziție să nu iasă în evidență ca să nu fie văzute de ochi răutăcioși. Fuseseră vremuri pe care Părintele le-a trăit din plin, perioade în care episcopul Hirțea, care i-a lăsat Taina preoției, a trebuit să își apere și mărturisească credința în mod eroic. Părintele nu i-a vorbit niciodată de rău pe comuniști. A pecetluit într-o discreție deplină toate repercusiunile avute; trăia totul în Cristos, și își privea întreaga viață - pe a lui și pe a celorlalți - în El.

Îndemna doar la înțelepciunea și cumpătarea în vorbă și dădea exemplul de folosire cu caritate a cuvintelor.

Au trecut numeroși ani de când nu-l mai avem, însă cine l-a cunoscut și a stat de vorbă cu dânsul nu poate să nu și-l amintească, să nu mai păstreze vie flacăra de umanitate, de lumină și de credință pe care acest om al lui Dumnezeu i-a sădit-o în suflet.

Îi mulțumesc pr. Iuliu Muntean pentru disponibilitatea cu care mi-a dat informații despre tatăl său.

Invitație la Întâlnirea Eparhială a Familiilor

Dragi părinți parohi,
 Dragi familii din Eparhia de Oradea,
 Soții creștini sunt chipul și asemănarea lui Dumnezeu, un dar prețios al bisericii particulare, iar familia, mica biserică, este chemată să manifeste și să ducă fiecărui om Vestea bună a Evangheliei în propriul ambient de viață.

În acest sens, vă invităm la **ÎNTÂLNIREA EPARHIALĂ A FAMILIILOR**, cu tema „*Rămâneți în iubirea mea*”, care va avea loc în acest an la **Biserica Greco-Catolică Marghita, duminică, 11 Iunie 2023**, după următorul program:

- 09.30 - Primirea familiilor;
- 10.00 - Sfânta Liturghie Arhierescă;
- 12.00 - Cateheză pentru familii;
- 13.00 – Agapă.

Dorim ca această întâlnire să fie prilej de comuniune și de rugăciune și totodată ocazie de a redescoperi valorile spirituale ale familiei. Cerem de la Domnul pentru familiile creștine harul de a menține privirea mereu îndreptată spre Sfânta Treime pentru a trăi cu credință harul Sfintei Taine a Căsătoriei și de a contempla „*Taina aceasta mare*” care face din soții creștini semnul și întruparea legăturii care unește pe Cristos-Mirele cu Biserica-Mireasă.

Binecuvântarea Domnului să coboare peste toate familiile creștine din Eparhia de Oradea!

Vă așteptăm cu drag!

+ Virgil Bercea
 Episcop

Papa Francisc a binecuvântat Biserica Greco-Catolică din Ungaria

Papa Francisc a făcut în dimineața zilei de sâmbătă, 29 aprilie 2023, a doua zi a călătoriei sale apostolice în Ungaria, o vizită la comunitatea greco-catolică din Budapesta, rugându-se cu catolicii de rit bizantin în biserica Ocrotirea Maicii lui Dumnezeu.

Biserica Greco-Catolică Maghiară a fost reorganizată de Papa Francisc la 20 martie 2015, fiind ridicată la rangul de Biserică Mitropolitană sui iuris. Episcopii greco-catolici din Ungaria sunt membri ai Conferinței Episcopale Maghiare cu drept de vot. Statutul de Mitropolie sui iuris face ca Biserica Greco-Catolică să fie complet independentă din punct de vedere juridic față de Biserica de rit latin locală, fără a pune în nici un fel

sub semnul întrebării deplina sa comuniune ecleziologică cu Papa.

www.catholica.ro

Noaptea Muzeelor 2023 – Catedrala „Sfântul Nicolae”

Noaptea Muzeelor 2023 a fost un eveniment cultural care a mobilizat o mare parte din populația orașului și a pus în mișcare operatorii culturali pentru a crea noi modalități de a mulțumi publicul vizitator.

Episcopia Greco-catolică de Oradea și-a deschis larg porțile, prezentând spre vizitare celor peste **1.000** de persoane care i-au călcat pragul:

- * Expoziția multimedia 75 de ani de la interzicerea Bisericii Greco-Catolice;
- * Expoziție de sculptură a artistului Mircea Roman;
- * Expoziție de sculptură a artistului Darius Hulea;
- * Cripta Catedralei a fost deschisă pentru vizitare și reculegere la mormintele episcopilor și canonicilor greco-catolici.

Au fost prezentate doar 42 de portrete ale prelaților greco-catolici care au suferit în temnițele comuniste. Am dori să completăm baza de date existentă și cu alte fotografii, nume și câteva date biografice ale tuturor celor care au suferit pentru credința lor. Prin urmare, îi rugăm pe toți cei care au astfel de

informații să le aducă la episcopie sau să le trimită pe adresa: rodica.indig@gmail.com.

Mulțumim seminaristilor, voluntarilor de la Asociația Zileos (Maria Vasadi, Carla Abrudan, Ariana Chis și Daria Hebrîștean), Biroului de presă, preoților, gazdelor și tuturor celor care au contribuit la reușita evenimentului!

Rodica INDIG

Pelerinajul tradițional la Sighetu Marmației

Pelerinajul tradițional la Sighetu Marmației în cinstea Martirilor și Mărturisitorilor s-a desfășurat sâmbătă, 13 mai 2023, în cea de-a doua sâmbătă a lunii mai, luna Preasfintei Fecioare Maria, în această zi a comemorării apariției Maicii Sfinte la Fatima. Sfânta Liturghie Arhierescă a fost celebrată după procesiunea de la Memorialul Victimelor Comunismului și al Rezistenței la Cimitirul Săracilor. Sfânta Jertfă Liturgică s-a celebrat pe fundația Sanctuarului Martirilor și Mărturisitorilor Români ai Secolului XX, a cărui construire a început, în urmă cu un an, sub coordonarea Episcopiei Greco-Catolice de Maramureș.

La masa Altarului s-au aflat Episcopii greco-catolici: Preasfinția Sa Vasile Bizău, Episcopul de Maramureș, Preasfinția Sa Virgil Bercea, Episcop de Oradea, Preasfinția Sa Claudiu Pop, Episcop de Cluj-Gherla, Preasfinția Sa Mihai Frățilă, Episcop al Eparhiei „Sf. Vasile cel Mare” de București, Preasfinția Sa Ioan Bot, Administrator al Eparhiei de Lugoj, Preasfinția Sa Cristian Crișan, Episcop auxiliar de Făgăraș și Alba Iulia. Între preoții concelebranți s-a aflat pr. Vasile Tofană SJ, Vicar general al Eparhiei de Cluj-Gherla. Răspunsurile liturgice au fost date de corul parohiei greco-catolice „Sf. Petru” din Brașov. Au fost de față pelerini din toată țara: preoți, studenți seminariști, persoane consacrate, credincioși din toate Eparhiile Bisericii Române Unite, preoți și credincioși romano-catolici, credincioși de alte confesiuni.

La începutul Sfintei Jertfe Liturgice, Preasfinția

Sa Vasile a urat bun venit tuturor celor care au venit „aici, pe locul sfânt al jertfei Martirilor și Mărturisitorilor Bisericii noastre, acest loc binecuvântat unde noi învățăm smerenia, perseverența, viața ancorată în Cristos. Învățăm să fim răbdători, învățăm să fim buni creștini. Salutăm cu mult drag prezența Preasfințiilor lor, Episcopii membri ai Sinodului Bisericii noastre.”

Cuvântul de învățătură l-a rostit Preasfinția Sa Claudiu. A încheiat actuala ediție a Pelerinajului cum obișnuiește să o facă în fiecare an, Episcopul locului, Preasfinția Sa Vasile. A adus mulțumire lui Dumnezeu, a mulțumit Ierarhilor și tuturor celor de față, a mulțumit de asemenea celor ce s-au implicat în organizarea pelerinajului.

www.episcopiamm.ro

Încheierea etapei continentale a Sinodului pentru Sinodalitate

A doua etapa a consultării este și ea închisă, dar nu și dialogul cu Poporul lui Dumnezeu, care continuă în Biserică. Etapa Continentală s-a încheiat oficial vineri, 31 martie 2023. S-a încheiat a doua etapă a procesului sinodal și odată cu aceasta și consultarea pe scară largă a Poporului lui Dumnezeu. După Etapa Locală (eparhială și națională), a avut loc un ulterior timp de ascultare, respectiv dialogul și discernământul între Bisericile din aceeași zonă geografică, fapt ce a reprezentat de altfel o nouă noutate a acestui proces sinodal.

Această nouă etapă nu s-a limitat la celebrarea a șapte adunări continentale, ci a fost un adevărat proces de ascultare, rugăciune și discernământ la nivel continental, pe aceeași singură chestiune a procesului sinodal, și anume „Cum se realizează astăzi, la diferitele niveluri (de la local la universal), acel „mers împreună” care permite Bisericii să vestească Evanghelia, conform misiunii care i-a fost încredințată?” (DP nr. 2).

Cele șapte adunări care, de la începutul lunii februarie până la sfârșitul lunii martie, au marcat această perioadă a parcursului sinodal, au fost toate adunări ecleziale, adică reprezentative ale Poporului lui Dum-

nezeu (episcopi, preoți, consacrați, laici, bărbați și femei). Obiectivul lor a fost să răspundă la cele trei întrebări cuprinse în DTC (n. 106)

Secretariatul General al Sinodului își exprimă profunza recunoștință celor care s-au angajat cu multă seriozitate și entuziasm în acest proces. Etapa continentală a condus la o mai mare conștientizare a importanței mersului împreună în Biserică ca o comuniune de comunități, întărind dialogul dintre Bisericile particulare și Biserica Universală.

Încheierea consultării nu înseamnă încheierea procesului sinodal pentru Poporul lui Dumnezeu și nici întreruperea dialogului dintre Biserica Universală și Bisericile locale. Mai degrabă, înseamnă să lăsăm comunităților locale provocarea punerii în practică a acestor „reforme sinodale” în viața de zi cu zi a activității lor ecleziale și în conștientizarea faptului că mare parte din ceea ce a fost discutat și identificat până acum la nivel local nu necesită discernământul Bisericii universale sau intervenția magisteriului Petrin.

Pr. Răzvan-Iacob VASILE

Simpozionul „Familia Marchiș în istoria Careiului”

Miercuri, 17 mai 2023, de la ora 17:00, a fost organizat la Biserica Greco-Catolică „Sfântul Andrei” din Carei simpozionul „Familia Marchiș în istoria Careiului”. Evenimentul a fost coordonat de către Direcția de Cultură din Carei, avându-l ca reprezentant pe domnul Bogdan Georgescu, împreună cu Protopopiatul Greco-Catolic din Carei, prin persoana părintelui protopop Lucian Cociorva.

Având un număr impresionant de participanți, evenimentul s-a bucurat de prezența Preasfințitului Virgil Bercea, Episcopul Greco-Catolic de Oradea, domnului Eugen Kovacs, primarul orașului Carei, a domnului dr. Viorel Câmpean și a seminariștilor din cadrul Seminarului Greco-Catolic „Sfinții Trei Ierarhi Vasile, Grigore și Ioan” din Oradea.

Familia Marchiș reprezintă un reper important al orașului Carei și al culturii românești, având puternice rezonanțe culturale pentru careieni.

Programul a început printr-un parastas ridicat pentru sufletele Părintelui George Marchiș, Părintelui Romulus Marchiș, Otiliei Marchiș și pentru sufletul Părintelui Radu Filip, fost paroh al Bisericii „Sfântul Andrei”, care a început demersurile pentru organizarea acestui eveniment, fiind însă blocat din cauza pandemiei până în acest an.

După parastas, Preasfințitul Virgil Bercea a vorbit în deschiderea simpozionului despre rolul însemnat pe care cei doi mari preoți greco-catolici, tată și fiu, George și Romulus Marchiș, l-au avut în cadrul Bisericii Greco-Catolice.

După prezentarea Preasfințitului Virgil, domnul

doctor Viorel Câmpean a vorbit despre ceea ce a reprezentat și ceea ce reprezintă și astăzi Familia Marchiș pentru istoria orașului Carei și pentru istoria Sătmăruului. În cele din urmă, Bogdan Georgescu, reprezentant al Direcției pentru Cultură din Carei, cel care a venit cu inițiativa acestui simpozion, a vorbit despre viața fetei lui George Marchiș, Otilia Marchiș. În încheiere, domnul primar Eugen Kovacs a mulțumit tuturor celor care au venit la acest eveniment și a subliniat importanța greco-catolicilor în istoria și cultura românească.

Evenimentul s-a încheiat printr-un moment sublim de rugăciune susținut de către Corul „Schola Cantorum” al Seminarului Greco-Catolic „Sfinții Trei Ierarhi Vasile, Grigore și Ioan” din Oradea, condus de către maestrul Radu Mureșan.

Ip. Andrei ALEXA

Tabără formativă *Ziléos*

Toate drumurile duc la... București. Pentru trei zile, tineri și formatori *Ziléos* din eparhiile de Oradea, Cluj-Gherla și Alba-Iulia și Făgăraș, eparhii în care asociația își desfășoară misiunea, s-au reunit la București, la Mănăstirea „Sfânta Familie” a Fraților Ioaniți, pentru o tabără formativă, care s-a desfășurat între **28 și 30 aprilie 2023**. Tinerii fac parte din *Ziléos LeaderZ*.

Dragoș TOMESCU

Întâlnirea Eparhială a copiilor

